

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Trg Nikole Šubića Zrinskog 5

Poslovni broj: I KŽ-72/2021-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Željka Horvatovića, predsjednika vijeća te Snježane Hrupek-Šabijan i Marije Balenović, članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Marine Kapikul, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog V. B. zbog kaznenog djela iz članka 154. stavka 2. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18. i 126/2019 dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Rijeci od 22. ožujka 2021. broj K-17/2020-210, u sjednici vijeća održanoj 1. lipnja 2021.

p r e s u d i o j e

I Djelomično se prihvaća žalba optuženog V. B., preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o uračunavanju pritvora i istražnog zatvora na način da se optuženom V. B. u izrečenu kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina uračunava vrijeme oduzimanja slobode od 30. travnja 2020. pa nadalje.

II U ostalom se dijelu žalba optuženog V. B. i žalba državnog odvjetnika u cijelosti odbijaju kao neosnovane, te se u ostalom pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom optuženi V. B. proglašen je krivim zbog počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, teško kazneno djelo protiv spolne slobode, iz članka 154. stavak 2. u vezi članka 153. stavak 2. i članka 154. stavak 1. točka 3. KZ/11. pa je na temelju članka 154. stavka 2. KZ/11., osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7

(sedam) godina, u koju kaznu mu je, na temelju članka 54. KZ/11. uračunato razdoblje lišenja slobode od 30. svibnja 2020. pa nadalje, na način da se jedan dan lišenja slobode izjednačava s jednim danom kazne.

1.1. Na temelju članka 148. stavka 6. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., dalje: ZKP/08. optuženi V. B. oslobađa se obveze da naknadi troškove ovog kaznenog postupka iz članka 145. stavak 2. točka 1. do 6. ZKP/08.

2. Protiv te presude žalbe su podnijeli državni odvjetnik i optuženi V. B. osobno te po branitelju, odvjetniku I. P..

3. Državni odvjetnik se žali zbog odluke o sigurnosnoj mjeri (članak 471.stavak 2. ZKP/08.) i predlaže Visokom kaznenom sudu Republike Hrvatske da pobijanu presudu preinači i optuženiku izrekne i sigurnosnu mjeru obaveznog psihosocijalnog tretmana.

4. Optuženi V. B. žali se po branitelju, odvjetniku I. P., iz „svih žalbenih razloga“ s prijedlogom da drugostupanjski sud ukine pobijanu presudu ili istu preinači.

4.1. Protiv pobijane presude žali se i optuženik osobno podnijetom žalbom, ne navodeći izrijekom žalbenu osnovu, no sadržajno zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da se „ slučaj odbaci zbog nedostatka materijalnih dokaza“. S obzirom da je osobna žalba u bitnome podnesena iz istovjetnih razloga kao i njegovog branitelja, obje žalbe bit će razmatrane jedinstveno.

5.Odgovori na žalbe nisu podneseni.

6. Spis je u skladu s odredbom članka 474. stavka 1. ZKP/08. bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

7. Žalba optuženika djelomično je osnovana dok žalba državnog odvjetnika nije osnovana.

U odnosu na žalbu optuženika

8. Optuženi V. B. navodi da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka jer da je“ izreka presude protivna obrazloženju u dijelu gdje se navodi da je okrivljeniku u zatvorsku kaznu uračunato vrijeme koje je lišen slobode i to od 30. 05. 2020. pa nadalje, dok se u obrazloženju utvrđuje da je okrivljenom sloboda oduzeta dana 30. 04. 2020. što nesporno proizlazi iz materijalne dokumentacije u spisu.“

8.1. Optuženik je u pravu da je lišen slobode 30. travnja 2020. što proizlazi iz Izvješća o uhićenju i dovođenju u pritvorsku jedinicu (list 7 i 8 spisa) a 1. svibnja 2020. optuženiku je određen istražni zatvor rješenjem suca istrage Županijskog suda u Rijeci broj Kir 339/2020 (list 48 i 49 spisa) pa je u izreci pobijane presude pogrešno navedeno 30. 05. 2020. Međutim, s obzirom da optuženiku period od 30. 4. 2020. do 30. 5. 2020. nije uračunat u izrečenu kaznu zatvora, ovdje se radi o povredi kaznenog zakona iz članka 469. točka 6. ZKP/08. jer su povrijeđene odredbe o

uračunavanju pritvora i istražnog zatvora, koju povredu zakona je drugostupanjski sud ovlašten otkloniti, te je u tom dijelu presuda preinačena i optuženiku je uračunato vrijeme oduzimanja slobode u kaznu zatvora za vremensko razdoblje od 30.4. 2020. pa nadalje. Stoga se ovdje ne radi o bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08. koju optuženik nalazi u proturječju izreke i obrazloženja. Ispitujući u tom dijelu pobijanu presudu po službenoj dužnosti, sukladno članku 476. stavak 1. točka 1. ZKP/08., drugostupanjski sud nije utvrdio da bi sud prvog stupnja počinio druge bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje ovaj žalbeni sud pazi po službenoj dužnosti.

9. Prema stavu optuženika činjenično stanje je pogrešno i nepotpuno utvrđeno uslijed nepravilne ocjene provedenih dokaza i odbijanja dokaznih prijedloga obrane.

9.1. Međutim, žalbenim navodima optuženika nisu dovedena u pitanje činjenična utvrđenja i iz toga izvedeni zaključci prvostupanjskog suda koji je na raspravi proveo sve potrebne dokaze i njihovom iscrpnom i temeljitom analizom i ocjenom pravilno zaključio da je optuženik počinio kazneno djelo za koje se tereti.

9.2. Opravdano je sud prvog stupnja iskaz oštećene I. G. ocijenio vjerodostojnim jer ga podupiru iskaz svjedokinje A. V.-V., dokumentacija i provedena vještačenja. Oštećenica u tijeku cijelog postupka dosljedno i sustavno tereti optuženika o proživljenoj seksualnoj zlostavi, što je najprije ispričala A. V.-V., voditeljici obližnje ljekarne, od koje je tražila telefon da događaj prijavi policiji. Svjedokinja V. je potvrdila da joj je oštećenica, koju je tada prvi puta vidjela, rekla da ju je bivši partner silovao u anus, bila je vidno uznemirena-tresla se i plakala, ponavljala je "da će se ubiti jer tu količinu fizičkog i psihičkog maltretiranja ne može podnijeti." Svjedokinja je kontaktirala ustanovu koja se bavi zlostavljanim ženama te nazvala policiju i prijavila događaj jer je oštećenica bila izvan sebe. Iskaz navedene svjedokinje ocijenjen je po prvostupanjskom sudu kao uvjerljiv i istinit i takvog ga prihvaća i ovaj sud. Stoga nije osnovan prigovor optuženika kojim ukazuje na pristranost iskaza svjedokinje V.-V., paušalnom, ničim dokazanom tvrdnjom o ranijem poznanstvu svjedokinje sa oštećenicom.

9.3. Na pravilnu ocjenu vjerodostojnosti iskaza oštećenice nadalje upućuje nalaz psihijatrijsko-psihologijskog vještačenja prema kojem je oštećenica sposobna zapamtiti događaje i vjerno ih reproducirati, nije proračunata ili sklona aktivnostima koje bi ugrozile drugu osobu niti je sklona iskrivljavanju istine, simulaciji i disimulaciji a proživljene događaje je vjerno reproducirala. Stoga optuženik, ukazujući na kontradiktornost iskaza oštećenice, daje pretjerani značaj činjenici da je ona o događaju koji se dogodio tjedan dana ranije najprije iskazala da je imala dobrovoljan odnos s optuženikom, a zatim da taj spolni odnos nije bio dobrovoljan.

9.4. Nadalje, optuženik ukazuje da bi s obzirom na prikazanu silu optuženika i navodni otpor žrtve težina ozljeda trebala biti veća (utvrđene su lakše ozljede anusa) zbog čega izražava sumnju u ispravnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja u smislu vremena i načina nastanka ozljeda, sugerirajući na drugi događaj ili iz dobrovoljnog odnosa ili dobrovoljnim prodiranjem mehaničkim sredstvom od strane oštećenice. Međutim, iz nalaza vještaka dr. sc. V. S. u odnosu na starost ozljeda

proizlazi da se radi o ozljedi starosti od jednog dana do najviše par dana, a moguće je i nekoliko sati od dana pregleda 30. travnja 2020., vještak prof. dr. sc. G. H. procijenio je starost ozljede 12 do 24 sata, s čime se suglasio i vještak dr. sc. V. S., te povezujući takve jasne i logične razloge ovo dvoje vještaka s činjenicom da je oštećenica drugo jutro po događaju pregledana, očito je da su ozljede vremenski povezane s inkriminiranim događajem, stoga žalitelj bez uspjeha osporava vrijeme nastanka ozljeda kao i način njihova nastanka koji je različit od događaja za koji se optuženik tereti. Isto tako vještaci su potvrdili da je ozljeda nastala djelovanjem sile umjerene jakosti prilikom nasilnog prodiranja muškog spolovila ili nekog drugog mehaničkog sredstva u anus. Povezujući navedeno s iskazivanjem oštećenice koja opisuje prodor optuženikova penisa u njen anus, koja mogućnost je potvrđena mišljenjem vještaka i ocjenom iskaza oštećenice vjerodostojnim, prigovor žalitelja o drugom događaju odnosno drugom mehaničkom sredstvu nije osnovan. Stoga ni prigovor optuženika da je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno jer prvostupanjski sud nije proveo ispitivanje inspektorice R. P. na okolnost navodnog pronalaska vibratora i drugih seksualnih pomagala u stanu oštećenice, kojim se sugerira dobrovoljna upotreba vibratora i nanošenje ozljeda, nije osnovan.

10. Isto tako temeljem nalaz i mišljenja vještaka prof.dr.sc. D. C. otklonjen je prigovor optuženika da zbog prijeloma ramena nije bio u stanju počinuti kazneno djelo, jer je vještak temeljem medicinske dokumentacije zaključio da je kod optuženika bio prisutan umjereni stupanj ograničenja u izvođenju kretnji desnog ramenog zgloba u punom opsegu ali da to ni na koji način nije oslabilo grubu mišićnu snagu niti je utjecalo na mogućnost izvođenja radnji u inkriminiranom kaznenom djelu, dakle, optuženik je u vrijeme predmetnog događaja imao sposobnost kretanja i djelovanja.

11. Prigovor optuženika da od oštećenice nije uzet bris i da stoga nema poveznice sa djelom za koje se optuženik tereti, također ne dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza oštećenice o spolnoj zlostavi od strane optuženika. Liječnica D. Č. jasno i logično objasnila je sve postupke koje je poduzela prilikom pregleda oštećenice te iznijela razloge zbog čega nije uzela bris, jer je oštećenica rekla da je u međuvremenu imala stolicu, a da su njeni postupci bili ispravni potvrdili su i vještaci dr. sc. V. S. i prof. dr. sc. G. H., te nema razloga da se svjedokinji i vještacima ne vjeruje.

12. U odnosu na prigovor psihičkog stanja optuženika te suprotnosti dijagnoze postavljene od strane liječnika J. B., koji tvrdi da kod optuženika postoji teža i trajna duševna bolest zbog koje upada u takva stanja u kojima nije mogao upravljati svojom voljom, sa dva vještačenja i mišljenjima dva liječnika specijalista psihijatrije dr. sc. T. G. - J. i profesoru-kliničke psihologinje I. T. te nalazom i mišljenjem vještaka te vještačenjem po neuropsihijatrijskoj bolnici dr. I. B., iz kojih proizlazi da optuženik nije duševni bolesnik, da je kod njega dijagnosticiran poremećaj ličnosti i PTSP, pravilno je prvostupanjski sud prihvatio nalaze vještaka i ustanove dr. I. B.. S obzirom da svjedok J. B. godina liječi optuženika očito je izgubio objektivnost u pristupu prema optuženiku kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud, te s pravom odbio ponovno ispitivanje liječnika – svjedoka J. B..

13. Iz navedenih razloga neutemeljena je žalba optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjeničnog stanja, jer je prvostupanjski sud sve odlučne činjenice koje su od koristi za optuženika tako i one koje su na njegovu štetu s

jednakom pažnjom pravilno i potpuno utvrdio, i time što je optuženog V. B. oglasio krivim i osudio za kazneno djelo teškog silovanja na štetu I. G., nije povrijedio kazneni zakon.

14. Iako optuženik žalbeni osnov povrede kaznenog zakona ne obrazlaže, sadržajno iz dijela žalbe u odnosu na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka proizlazi da optuženik upire na povredu kaznenog zakona iz članka 469. točka 6. ZKP/08., u kojem dijelu je žalba optuženika osnovana kako je to obrazloženo pod točkom 8.1.

15. U uvodnom dijelu žalbe optuženik navodi da se žali zbog odluke o kazni, no, ne obrazlaže ovu žalbenu osnovu. Međutim, budući da, sukladno članku 478. ZKP/08., žalba podnesena zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o kazni, to je sukladno o tome preispitana odluka o kazni.

15.1. Pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da kazna zatvora u trajanju od sedam godina odgovara težini, pogibelnosti i posljedicama djela te osobnosti optuženika. Optuženik je višekratno osuđivana osoba zbog kaznenih djela s elementima nasilja što ima otegotni značaj, a imajući u vidu težinu počinjenog djela, okolnosti pod kojima je počinjeno, kao i osobne prilike optuženika, ovaj sud smatra da će se izrečenom kaznom zatvora u trajanju od sedam godina ostvariti svrha kažnjavanja u općem i posebnom smislu i to izraziti društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, jačati povjerenje građana u pravni poredak utemeljen na vladavini prava, utjecati na počinitelja i sve druge da ne čine kaznena djela kroz jačanje svijesti o pogibelnosti činjenja kaznenih djela i o pravednosti kažnjavanja te omogućiti počinitelju ponovno uključivanje u društvo.

U odnosu na žalbu državnog odvjetnika

16. Suprotno žalbenim navodima državnog odvjetnika da je optuženiku potrebno izreći sigurnosnu mjeru obveznog psihosocijalnog tretmana, pravilno prvostupanjski sud zaključuje da s obzirom na njegovu životnu dob od ... godina kroz koje vrijeme nije bio oglasen krivim zbog kaznenih djela protiv spolne slobode nisu ispunjeni uvjeti za izricanje navedene sigurnosne mjere. Stav je i ovog suda da je za izricanje te mjere optuženiku bitno da postoji opasnost da će počiniti isto ili slično djelo, dakle, kazneno djelo protiv spolnih sloboda, a ne djelo s elementima nasilja iz neke druge glave kaznenih djela. Stoga nije prihvaćen izraženi stav državnog odvjetnika da navedenu odredbu treba tumačiti na način da se to odnosi na sva djela s elementima nasilja zbog čega nisu osnovani žalbeni navodi državnog odvjetnika da njegova dosadašnja višekratna osuđivanost za kaznena djela s elementima nasilja opravdava izricanje sigurnosne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana.

17. Slijedom navedenog, na temelju članka 486. stavka 1. i članka 482. ZKP/08. odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zagreb, 1. lipnja 2021.

Predsjednik vijeća:
Željko Horvatić, v.r.